

2021-04-14

Ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav

Rapport till Folkrätts- och
nedrustningsdelegationen från en
arbetsgrupp

Innehållsförteckning

1. Genomgångna rapporter och faktaunderlag	sid. 3
1.1 Engdahls rapport	sid. 4
1.2 Ahlströms rapport	sid. 4
1.3 IHR och MR	sid. 6
1.4 Artikel 36-prövningar	sid. 8
1.5 Svenska Röda Korset-rapport om ”IHL and gender-Swedish experiences	sid. 9
1.6 Rapporter av/via IKFF	sid. 10
1.7 Nuvarande teknik och kommande teknisk utveckling avseende LAWS	sid. 11
1.8 Försvarmaktens synpunkter	sid. 12
1.9 Begränsad autonomi i vapensystem: vilka krav för mänsklig kontroll	sid. 12
1.10 EU och ansvarsfullt användande av militär AI	sid. 13
2. Arbetet i internationella fora	sid. 14
3. Sammanfattning av den svenska politiken	sid. 15
4. Diskussionen om förslagen i Ahlströms rapport	sid. 16
5. Särskilt diskuterade frågor	sid. 16
5.1 IHR och MR	sid. 17
5.2 Vad innebär ett effektivt förbud?	sid. 17
5.3 Artikel 36	sid. 18
5.4 Behov av genusanalys	sid. 18
5.5 Mänsklig kontroll	sid. 19
6. Förbudsfrågan	sid. 19
6.1 Mänsklig kontroll	sid. 19
6.2 Vilken form bör ett förbud/reglering ha?	sid. 20

6.3 Innehållet i ett förbud	sid. 20
6.4 Hur kan Sverige bäst driva frågan om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som inte är förenliga med folkrättens krav?	sid. 21
6.5 Optioner för att hantera LAWS-frågan	sid. 21
7. Förslag till svenskt agerande på vägen mot ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som inte är förenliga med folkrättens krav	sid. 22
8. Slutord	sid. 24
RK-beslutet	sid. 25

Rapport med förslag om svenskt agerande vad gäller Dödliga autonoma vapensystem (LAWS) inkl. förbudsfrågan.

Genom ett RK-beslut den 9 november 2020 inrättades en arbetsgrupp för att biträda Folkkräfts- och nedrustningsdelegationen (FRND) gällande frågan om svenskt engagemang rörande dödliga autonoma vapensystem, s.k. LAWS (Lethal Autonomous Weapon Systems). Genom beslutet utsågs gruppens ordförande och medlemmar. Arbetsgruppen skulle arbeta vidare med och följa upp frågeställningarna kring LAWS som tidigare behandlats i delegationen. En viktig utgångspunkt skulle vara den tidigare arbetsgruppens rapport, men även andra rapporter och analyser skulle kunna beaktas. Arbetsgruppen skulle också beakta det arbete som bedrivs inom Konventionen om vissa konventionella vapen (CCW). Syftet skulle vara att samla samtliga arbetsgruppsdeltagares ståndpunkter och perspektiv, samt lämna konkreta förslag på hur Sverige bäst kan driva frågan om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkkräftens krav. Arbetsgruppen var inte ett beredande eller beslutsfattande organ och ersatte inte gemensambereidningen inom Regeringskansliet. RK-beslutet, där även deltagarna i gruppen framgår, återfinns sist i rapporten.

Arbetsgruppen har haft åtta möten. Vid det första mötet den 10 november 2020 gick gruppen igenom RK-beslutet, antog ett arbetsprogram, fastställde vilka rapporter och faktaunderlag som den skulle behandla och vad ett tänkbart resultat av dess arbete skulle kunna vara. Vid det andra och tredje mötet gick gruppen igenom och diskuterade ett antal rapporter och faktaunderlag. Syftet var att gruppens medlemmar skulle få en gemensam kunskaps- och referensram. För varje rapport och faktaunderlag finns en summering nedan. Det fjärde mötet ägnades åt att gå igenom förslagen i Ahlströms rapport (se nedan), diskutera vad ett effektivt förbud egentligen innebär, belysa om huruvida det är möjligt att förstärka användningen av artikel 36 i Tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna (nationellt, inom EU och internationellt), behovet av en förbättrad genusanalys samt hur mänsklig kontroll ska kunna definieras. Under det femte mötet diskuterades vilken form ett förbud skulle kunna ha, hur ett förbud skulle kunna utformas samt hur Sverige bäst skulle kunna driva förbudsfrågan. Vid det sjätte mötet behandlades förslag till svenskt agerande på väg mot ett förbud. Vid det sjunde och åttonde mötet behandlades denna rapport. Rapporten följer i huvudsak innehållet i arbetsgruppens möten.

1. GENOMGÅNGNA RAPPORTER OCH FAKTAUNDERLAG

Det bör noteras att redogörelserna för rapporterna nedan är gjorda av respektive angiven medlem av arbetsgruppen. Det innebär inte att alla i gruppen står bakom innehållet i varje rapport och faktaunderlag.

Folkkräfts- och nedrustningsdelegationen har vid några tillfällen behandlat frågan om LAWS. Två rapporter har på delegationens begäran tagits fram i ämnet.

1.1 Engdahls rapport (Engdahl)

Den första presenterades i november 2016 och byggde på vad som framkommit i en arbetsgrupp ledd av Ola Engdahl, då vid Försvarshögskolan.

Arbetsgruppen utgick från två möjliga synsätt för hur frågan kunde behandlas i ett framtida perspektiv; a) reglering av LAWS enligt gällande rätt; b) en ny reglering eller förbud av LAWS. Utifrån den omfattande diskussionen om LAWS var det möjligt att finna argument till stöd för de olika synsätten. Dessa argument var i sin tur präglade av ämnesmässiga perspektiv av rättslig, etisk, teknisk och operationell karaktär. Genom att det saknades en gemensam definition av LAWS fokuserade rapporten på vilka krav som bör ställas på framtida vapensystem där människan antas få en roll allt längre från det omedelbara avfyrningsbeslutet. Arbetsgruppen var ense om att LAWS utgjorde framtida vapensystem som inte existerade vid tidpunkten för arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppen kunde däremot inte nå en gemensam syn på hur LAWS bör behandlas i ett framtida perspektiv. Rapporten speglar diskussioner dels i arbetsgruppen, dels i den internationella debatten om LAWS.

Rapporten inkluderar följande argument för behandling av LAWS enligt gällande rätt:

a) Vapensystem som inte kan användas i enlighet med den internationella humanitära rättens krav är förbjudna. Härvid föreligger redan ett rättsligt krav att säkerställa att användningen av nya vapensystem inte sker i strid med gällande rätt. Den särskilda processen att granska nya vapensystem syftar till att omhänderta nya tekniska utvecklingar; b) Idag finns många vapensystem som har autonoma funktioner och det blir svårt att definiera skiljelinjen mellan system som ska klassificeras som LAWS och de system som inte ska anses vara autonoma; c) Automatisering av funktioner i vapensystem strider inte i sig mot den internationella humanitära rättens regler om distinktion, proportionalitet och försiktighet vid vapenanvändning; d) Vapen med en hög automatiseringsgrad kan stärka möjligheten att agera i enlighet med internationell rätt.

Rapporten inkluderar följande argument för ny reglering eller förbud av LAWS:

a) LAWS utmanar implicita antaganden i humanitär rätt om mänsklig kontroll. LAWS riskerar att inte kunna användas i enlighet med den internationella humanitära rättens krav om bl.a. distinktion, proportionalitet och försiktighet; b) Beslut över liv och död väcker etiska och existentiella frågor. Respekten för den centrala frågan om mänsklig värdighet riskerar på sikt att eroderas; c) Användningen av LAWS kan riskera att sänka våldströskeln i internationella relationer. Beslut om militär våldsanvändning när en aktör har tillgång till LAWS kan påverkas av risken för egna förluster bedöms som mindre vilket i förlängningen leda till sänkt kostnad för politiska beslut om att använda våld i internationella relationer; d) Det är svårt att tekniskt säkerställa förutsägbarheten hos komplexa vapensystem som ska uppträda i komplexa och dynamiska miljöer. Det saknas gemensamma riktlinjer om hur granskningen ska utföras. En reglering i form av gemensamma krav skulle minska risken för en inkonsekvent bedömning.

1.2 Ahlströms rapport (Ahlström)

Den andra rapporten tillkom genom ett beslut av Folkärts- och nedrustningsdelegation den 7 oktober 2019, då den beslöt att inrätta en arbetsgrupp med mandatet att studera frågan om

autonoma vapensystem. Syftet var att ta fram konkreta förslag på hur frågan om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem, som är oförenliga med folkrättens krav, bäst kan drivas av Sverige med hög ambitionsnivå i Genève och eventuella andra relevanta fora, såsom FN:s generalförsamling. I arbetsgruppen rådde inte enighet om innehållet i rapporten, varför den endast överlämnades till FRND i ordförandens namn.

Genomgången av de folkrättsliga instrumenten kan sammanfattas med att användning av stridsmedel som ger upphov till överflödigt skada eller onödigt lidande hos kombattanter kan anses stå i strid med IHR (Internationell humanitär rätt). Vidare skulle anfall där användandet av stridsmetoder eller stridsmedel som inte kan riktas mot ett bestämt mål och som följaktligen skulle träffa militära mål och civila eller civila egendom utan urskillning vara förbjudna.

Flera av de vapensystem med autonoma funktioner, som diskuteras i rapporten, kan svårligen anses ha effekter som medför att deras användande kan sägas stå i strid med IHR. Majoriteten baseras på vapentechnologier som redan existerar och som inte i sig har ansetts stå i strid med förbudet mot överflödigt skada eller onödigt lidande (till exempel sjömålsrobotar och luftvärnsmissiler). De flesta systemen är kostsamma och har en utpräglad defensiv karaktär och är inriktade på anfall mot militär utrustning, såsom radaranläggningar, flygplan/missiler, stridsfordon eller fartyg. Inget helt autonomt vapensystem har i dag förbandslagts med en utpräglad anti-personell roll. Vad som däremot inte kan uteslutas kan vara utvecklandet av helt autonoma anti-personella vapen.

Under senare tid har debatten om LAWS kommit att fokusera mera på frågan om mänsklig kontroll. Frågan är inte okontroversiell. Någon explicit bestämmelse om att en vapeninsats kontinuerligt måste stå under mänsklig kontroll återfinns inte i de humanitarrättsliga instrumenten.

En särskild reglering eller förbud av LAWS innebär ur ett operationellt perspektiv en reglering och begränsning av den militära förmågan. En reglering av den framtida förmågan kan innebära en begränsning av det svenska försvarets förmåga att stå emot en angripare. Det är önskvärt att Sverige definierar sina nationella intressen i relation till en sådan utveckling.

I rapporten förordas ett svenskt ställningstagande baserat på ståndpunkten att gällande rätt är i allt väsentligt tillräcklig för att hantera LAWS-frågan. Det kan konstateras att de stater som är mest aktiva med utvecklingen av autonomi för militära syften, dvs Ryssland, USA och Kina, har intagit grundpositionen att man inte ser något behov av någon ytterligare folkrättslig reglering. Att verka för en reglering som inte kommer att innefatta de länder som leder den tekniska utvecklingen av autonoma vapensystem kan knappast heller sägas vara effektiv.

Frågan om LAWS hanteras i dag inom ramen för 1980 års konvention om särskilt inhumana vapen. Detta är en tydlig indikation på att statssamfundet ser framför sig en *humanitarrättslig* reglering av frågan, dvs att slutresultatet främst handlar om en reglering av själva användandet av stridsmedlet i fråga. Mot en sådan ansats kan en *nedrustningsrättslig* reglering ställas. Här skulle syftet snarare vara att totalförbjuda stridsmedlet genom att förbjuda såväl utveckling, produktion, lagerhållning samt användande. En sådan ansats i förhållande till autonoma vapen låter sig

svårigen göras på grund av teknologins utpräglade karaktär av dubbla användningsområden ('dual-use'). Det är den civila sektorn som är drivande för utvecklingen av de aktuella teknologierna. De tillämpningar som är relevanta för dödliga autonoma vapensystem är sådana som även är betydelsefulla för den civila tillämpningen av t.ex. AI. Det skulle vara en betydande utmaning att få till stånd en effektiv verifikationsmekanism avseende autonoma vapensystem.

1.3 IHR och MR (Ahlström, Engdahl, Borgheden)

Mänskliga rättigheter (MR) är en samlingsbenämning på en rad folkrättsligt givna skyldigheter som en stat främst ikläder sig gentemot sin egen befolkning. Den internationella humanitära rätten (IHR) riktar sig främst till parter i en väpnad konflikt (stater och organiserade väpnade grupper) och i viss utsträckning till enskilda individer.

Den humanitära rätten reglerar användning av vapen och stridsmetoder och syftar till att begränsa krigets effekter. Den innehåller regler som både skyddar vissa personer och objekt, och som begränsar vilka stridsmedel (vapen) och stridsmetoder som får användas i en väpnad konflikt. Grundläggande är att de stridande parterna ska rikta sina stridshandlingar mot motpartens militära förmåga. Den humanitära rätten skyddar personer som inte deltar eller inte längre deltar i striderna, som civila, humanitär personal, sårade, sjuka, krigsfångar, frihetsberövade, skeppsbrutna, civil och militär sjukvårds- och sjuvårdande personal.

Utöver ett 30-tal konventioner innehåller den humanitära rätten en väl utvecklad sedvanerätt, som etablerats över lång tid. Här återfinns ett antal grundprinciper som inkluderar:

- **Distinktionsprincipen** innebär att de stridande parterna alltid måste skilja mellan militära mål å ena sidan och civila personer och civila objekt å den andra, och att anfall endast får riktas mot militära mål
- **Proportionalitetsprincipen** som kompletterar distinktionsprincipen, innebär dock att den militära betydelsen av ett anfall måste stå i proportion till de risker som civilbefolkningen och civil egendom utsätts för. Principen medför ett förbud mot anfall som leder till civila förluster (s.k. collateral damage) som är överdrivna i förhållande till den konkreta och direkta militära fördel som kan förväntas.
- **Försiktighetsprincipen** ålägger dessutom de stridande att iaktta alla rimliga försiktighetsåtgärder för att undvika skador på civila och civila objekt. Bl.a. ska allt som är praktiskt möjligt göras för att kontrollera att anfall endast riktas mot militära mål. Förbudet mot överflödig skada eller onödigt lidande innebär att det är förbjudet att orsaka motpartens soldater onödigt skada och/eller överflödigt lidande. Det rör sig såväl om ett generellt förbud som specifika förbud eller begränsningar av vissa stridsmedel och stridsmetoder
- **Principen om icke-diskriminering** innebär att den humanitära rätten ska tillämpas utan att någon utsätts för sämre behandling på grund av etniskt eller kulturell tillhörighet, hudfärg, religion eller tro, kön, börd, sexuell läggning, förmögenhet eller dylik omständighet.

(Ovan om IHR baserat på "*Information om den humanitära rätten*" utgiven av Totalförsvarets folkrättsråd).

De centrala MR-konventionerna innehåller inte bestämmelser som explicit rör frågor om vapen. Rättsfall som inkluderat frågor om vapen, eller snarare vapenanvändning, förefaller framförallt ha rört rätten till liv. I fråga om vapenanvändning och dödligt våld har Europadomstolen, gällande verkställandet av en laglig arrestering, exempelvis tydliggjort krav på nödvändig kontroll och organisation av en sådan insats, att personalen erhållit relevant utbildning för uppdraget och att informationen som bibringas till personalen inte är av sådan karaktär att dödligt våld är oundvikligt. Frågan om relationen mellan den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna har bl.a. behandlats av Internationella domstolen (ICJ) och Europadomstolen. ICJ har anfört:

As regards the relationship between international humanitarian law and human rights law, there are thus three possible situations: some rights may be exclusively matters of international humanitarian law; others may be exclusively matters of human rights law; yet others may be matters of both these branches of international law. In order to answer the question put to it, the Court will have to take into consideration both these branches of international law, namely human rights law and, as *lex specialis*, international humanitarian law. (The Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory 2004)

Att vissa grundläggande mänskliga rättigheter fortsatt gäller under väpnad konflikt får anses vara klart. Däremot kan relationen mellan de mänskliga rättigheterna och den internationella humanitära rättens regler förmodas bli föremål för fortsatt tolkning i framtida avgöranden. Dödliga autonoma vapensystem har ett möjligt användningsområde även utanför väpnad konflikt, t.ex. i polisiär verksamhet eller i privata vaktbolag och då aktualiseras särskilt de mänskliga rättigheterna.

Utöver rätten till liv, är det av särskilt intresse att beakta förbjudet mot diskriminering. FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter (och de olika konventionerna för mänskliga rättigheter) förbjuder diskriminering på grund av etnicitet, kön, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller annat socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. Vapen nämns inte uttalat i dessa texter, men våldsanvändning som riktas mot viss kategori av människor skulle kunna innebära diskriminering. Det finns farhågor om att system för automatisk målbekämpning skulle kunna programmeras med algoritmer som diskriminerar på någon grund, eller har en självinlärning som leder till diskriminering. Förbud mot diskriminering återfinns även i den humanitära rätten, som gäller under väpnad konflikt.

FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) inkluderar kvinnors rätt till deltagande och skydd mot alla former av diskriminering. Dessa åtaganden återfinns även i FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Detta har relevans för arbetet med att förstå hur dödliga autonoma vapensystem skulle kunna påverka kvinnor, män, flickor och pojkar olika, och behovet att göra en genusanalys, men också att säkerställa kvinnors deltagande i beslutsfattande processer.

Rätten till mänsklig värdighet kan kopplas till de etiska perspektiv som rapporter av tidigare arbetsgrupper har behandlat. Rätt till privatliv och skydd av personlig integritet kan också vara relevant i detta sammanhang, om de dödliga autonoma systemen inkluderar insamling och analys av data som personuppgifter.

Centralt för att säkerställa att folkrätten följs är möjlighet att kräva ansvar av stater och individer. En viktig anledning till behovet av mänsklig kontroll är att identifiera personer som är ansvariga. Dödliga autonoma vapensystem kan vara tekniskt komplexa, med en mängd aktörer och personer som påverkar funktionerna för våldsanvändningen. I den tekniska utvecklingen ingår inte bara det ursprungliga framtagandet av produkten, utan förmodligen också tekniska uppdateringar över tid. Användare av vapnet behöver känna till och utbildas även för nya funktioner och uppdateringar.

För att säkerställa kvaliteter som tillförlitlighet och förutsägbarhet i tekniska system används vid utveckling processer för att säkerställa spårbarhet av förändringar i systemen. Det handlar både om att dokumentera hur tekniken är utvecklad och hur beslut om användning har fattats. Det innebär att förändringar i tekniken, till exempel vid programuppdateringar och nya funktioner kan betraktas som nyutveckling och dokumenteras och verifieras på samma sätt som för det ursprungliga systemet. Det innebär också att besluts- och ansvarskedjor måste verifieras vid teknikuppdateringar.

1.4 Artikel 36-prövningar (Andersson)

Enligt artikel 36 i Tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna angående skydd för krigets offer ska utvecklandet av nya stridsmedel eller stridsmetoder föregås av en analys huruvida användningen av dessa skulle vara förenliga med folkrättens krav. Artikeln lyder: *Vid studium, utveckling, anskaffning eller val av ett nytt vapen eller stridsmedel eller en ny stridsmetod är en hög fördragsslutande part skyldig att avgöra huruvida dess användning under vissa eller alla omständigheter skulle vara förbjuden enligt detta protokoll eller någon annan av folkrättens regler, tillämpliga på denna höga fördragsslutande part.*

Varje statspart till tilläggsprotokollet beslutar själv hur en prövning enligt artikel 36 ska genomföras. I Sverige har regeringen utsett Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt att ansvara för dessa prövningar. Delegationen skapades 1974 som en ständig kommitté och är sedan den 1 juli 1994 en nämndmyndighet under Försvarsdepartementet. Regler om delegationens sammansättning och dess arbete finns i förordningen (2007:936) om folkrättslig granskning av vapenprojekt. Delegationen kan bestå av högst åtta ledamöter. Regeringen utser delegationens ordförande, vice ordförande, övriga ledamöter och sekreterare för en bestämd tid. Den granskning som delegationen har till uppgift att utföra förutsätter att ledamöterna har expertkunskaper på området. Delegationen består för närvarande av ledamöter som har sin anställning i Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut. Ledamöterna deltar som experter utifrån sina kunskaper inom folkrätt, teknik, medicin och vapenanvändning.

Delegationens granskningsuppgift tar sikte på de vapen eller stridsmetoder som ska användas av svenska myndigheter. Granskningen ska ske i enlighet med vad som sägs i artikel 36. Delegationens prövning sker utifrån de folkrättsliga regler som gäller för Sverige inom ramen för internationell humanitär rätt, nedrustningsrätt och mänskliga rättigheter. Enligt 13 § förordningen om folkrättslig granskning av vapenprojekt ska Försvarsmakten, Försvarets materielverk,

Totalförsvarets forskningsinstitut och andra myndigheter snarast möjligt anmäla varje projekt som avser studium, utveckling, nyanskaffning eller modifiering av vapen eller stridsmetoder till delegationen. Anmälan får även göras av andra. Delegationen ska även följa vad som sker med vapenprojekt av större vikt som har granskats av delegationen.

Delegationen ska efter genomförd granskning fatta beslut. Om ett vapenprojekt inte uppfyller gällande folkrättsliga regler ska delegationen uppmana den som anmält ärendet till delegationen att vidta konstruktionsändringar, överväga andra vapenprojekt, utfärda begränsningar för vapnets operativa användning, eller modifiera stridsmetoden.

1.5 Svenska Röda Korset-rapport om ”IHL and gender–Swedish experiences” (Borgheden)

Rapporten gavs ut 2015 av Svenska Röda Korset med stöd av Utrikesdepartementet. Här beskrivs vad ett genusperspektiv på den humanitära rätten innebär med exempel och checklistor. Ett kapitel fokuserar på granskning av nya vapen.

Vapen och stridsmetoder kan ha olika påverkan på kvinnor, män, flickor och pojkar på grund av biologiska och sociala olikheter. Exempelvis kan kvinnor och män typiskt sett befinna sig på olika platser, utföra olika sysslor och ha olika möjligheter att agera. Alla människor är vana vid att se kvinnor, män, flickor och pojkar på det sättet de skildras i sin omgivning. Det kan innebära att vi har stereotypa uppfattningar som leder till omedvetna antagande, till exempel att kombattanter/stridande är män och civila är kvinnor. Dessa antaganden kan vara felaktiga eller dölja information. Det kan resultera i att den humanitära rätten inte tillämpas på ett effektivt och icke-diskriminerande sätt.

Det krävs en aktiv genusanalys för att se de verkliga förhållanden och belysa vilka risker som finns för kvinnor, män, flickor och pojkar under väpnad konflikt. I enklaste form görs detta genom att ställa frågan: Hur påverkar detta kvinnor, män, flickor och pojkar olika? Svaret kan ge information som tidigare inte uppmärksammats. Rapporten innehåller mer detaljerade checklistor för genusanalys av vapensystem.

Rapporten behandlar granskning av nya vapen, men inte specifikt LAWS. När kunskapen appliceras på LAWS, kan man uppmärksamma att LAWS utvecklas, programmeras och används av människor, och att de stereotyper och normer människor har kan föras in i tekniken. Om en algoritm för att identifiera ett visst mål i form av en kombattant skrivs som en ansiktsgenkänning av en ung man med vapen i hand, skulle det riskera att våld brukas mot en civil ung man med vapen i handen av andra anledningar, samt riskera att missa en eventuell kvinna som kombattant. Detta exempel skulle strida mot distinktionsprincipen i den humanitära rätten. För att följa den humanitära rätten, skulle det vara av särskilt värde att genomföra en genusanalys vid utveckling, granskning, planering, användning och uppföljning av LAWS, där diskriminerande användning kan uppmärksammas och åtgärdas.

1.6 Rapporter av/via IKFF (Irsten)

Rapporten **Autonomous weapons and gender-based violence** (utgiven av Women's International League for Peace and Freedom) beskriver könsbaserat våld och hur det relaterar till patriarkala strukturer och militariserade maskuliniteter. Den undersöker sambandet mellan innehav och användning av vapen och utförande av könsbaserat våld och visar på relationen mellan autonoma vapen och sexuellt våld. För att förstå utmaningarna som autonoma vapen kommer att framkalla i relation till t.ex. ansvarsutkrävande undersöker rapporten också förhållandet mellan dessa vapen och den bredare kultur av straffrihet som finns runt könsbaserat våld, i synnerhet sexualiserat våld.

International Kvinnoförbundet för Fred och Frihets (IKFF) rapport **Stop Killer Robots – Hur Sverige kan driva på för ett förbud mot autonoma vapen** undersöker frågan om autonoma vapen ur en rad perspektiv med utgångspunkt i humanitär nedrustning och ger förslag på hur Sverige kan driva frågan framåt.

Att autonoma vapen separerar soldaten från slagfältet innebär inte att samma separation sker mellan den civila befolkningen och krigets konsekvenser. Gränserna mellan allierad, civil och fiende suddas alltmer ut och introduktionen av autonoma vapen innebär en ökad risk för civilbefolkningen i konflikttrabbade områden. Våldtäkter och könsrelaterat våld har länge använts som vapen i konflikter för att visa makt och förnedra fienden. I konflikter förstärks redan befintliga maktstrukturer och diskriminering. En oroande faktor som lyfts av forskare är därför hur redan befintliga fördomar kommer att vävas in i programmeringen av dessa vapen. Att förebygga könsrelaterat våld, men också att förbygga konflikt och prioritera nedrustning, är svenska prioriteringar definierade bland annat i den feministiska utrikespolitiken och i Sveriges säkerhetsstrategi. Det är också åtaganden som Sverige gjort inom internationella överenskommelser så som Kvinnor, fred och säkerhetsagendan och FN:s Kvinnokonvention. Rapporten ifrågasätter Sveriges saktfärdighet i frågan i relation till dessa åtaganden och det faktum att utrikesminister Ann Linde i regeringens utrikespolitiska deklaration den 12 februari 2020 meddelade att Sverige ska "driva på" för ett förbud.

Rapporten tar även upp det växande motståndet mot utvecklingen av autonoma vapen, däribland många AI-experters varningar om brister inom AI och hur detta kan få förödande konsekvenser. Utvecklingen av autonoma vapen går i snabbare takt än utvecklingen av den humanitära rätten. Rapporten menar att ett förbud skulle tvinga länder att sätta tydliga spelregler kring autonomi och vapen. IKFF rekommenderar därför bl.a. att Sverige ställer sig bakom och driver på ett förbud mot autonoma vapen inom FN och utifrån den feministiska utrikespolitiken tar en ledande roll i att säkerställa att ett genusperspektiv och en feministisk analys inkluderas i arbetet med autonoma vapen.

Rapporten **"New Weapons, Proven Precedent - Elements of and Models for a Treaty on Killer Robots"** av Human Rights Watch och Harvard Law School International Human Rights Clinic (IHRC) tittar på redan existerande internationell rätt och AI-principer som stöd i att utveckla ett nytt regelverk för helt autonoma vapen. Helt autonoma vapen skulle inleda en helt ny

era av väpnad konflikt, i likhet med luftkrigföring och utvecklingen av kärnvapen. Dödliga autonoma vapensystem eller ”mördare-robotar” skulle välja ut och attackera mål utan meningsfull mänsklig kontroll. Möjligheten att delegera beslut om liv och död till maskiner väcker många moraliska, juridiska, ansvarighetsmässiga och säkerhetsmässiga problem, och systemens snabba utveckling gör detta till en av de mest brådskande utmaningarna världen står inför idag.

I rapporten sägs att en majoritet av medlemsstaterna inom Konventionen om konventionella vapen kräver förhandlingar om ett juridiskt bindande instrument för att förbjuda eller begränsa dödliga autonoma vapensystem. Dessa vapensystem utgör särskilda utmaningar, men det finns flera regelverk och policys att luta sig mot och ta hjälp av i framtida förhandlingar. Internationell rätt och icke-juridiskt bindande principer för artificiell intelligens (AI) ger många svar på hur ett avtal skulle kunna utformas. Rapporten går igenom tidigare avtal och principer, som har drivits av liknande problemformuleringar och mål, och hur dessa kan bidra till strukturen i ett framtida avtal om helt autonoma vapen. Förekomsten av relevanta modeller bör göra det juridiskt, politiskt och praktiskt lättare att utveckla ett nytt avtal.

1.7 Nuvarande teknik och kommande teknisk utveckling avseende LAWS (Hagström)

Automation av vapen är ingen ny trend. Vapen med autonoma funktioner har funnits i mer än hundra år. De flesta vapensystem är idag utrustade med sensorer, datorer och beräkningsrutiner, algoritmer, som har till syfte att förbättra prestandan. Sensorer och datorer används för att höja precisionen, för att de ska verka på avsett sätt och för att göra det möjligt att använda dem i enlighet med distinktionsprincipen. Den allmänna teknikutvecklingen med miniatyrisering och ökande datakraft gör avancerade funktioner tillgängliga i många olika typer av vapensystem, och det finns anledning att tro att förekomsten av sensorbaserad ammunition kommer att öka och att de kommer att kunna användas för många olika stridsuppgifter.

Den teknik som används för att automatisera funktioner, till exempel i vapensystem, beskrivs ofta med ett förmänskligande, antropomorft, språkbruk. Det kan vara praktiskt då tekniken är svårgripbar men leder ibland till missvisande förenklingar. Begreppet Artificiell Intelligens är andra ord för automatiserad problemlösning och ett samlingsnamn för många olika matematiska metoder. Teknik utvecklas och en beskrivning av dagens teknik är sällan användbar för morgondagens och därför en dålig grund för reglering.

Vid vapenanvändning är ansvar centralt och en förutsättning för att kunna ta ansvar för konsekvenserna av vapenanvändning är möjligheten att i tillräcklig utsträckning kunna förutse konsekvenserna. Förutsägbarhet är därför en avgörande egenskap för tekniska system och något som en reglering kan ställa krav på. Ett högautomatiserat systems förutsägbarhet beror på egenskaperna hos algoritmerna som styr systemet, den tekniska kvaliteten hos systemet, operatörernas förståelse för systemet och organisationens förmåga att använda och interagera med systemet men även i vilket sammanhang systemet används.

Krav på (autonoma/AI) system måste ställas på det tekniska systemet (gränssnitt, algoritmer, mjukvara), på organisationens utformning (roller och ansvar), operatörer (förmåga, utbildning, träning) och i vilka situationer kan system användas, över vilken tidskala, geografisk skala och i

vilka typer av stridssituationer. Sådana övergripande krav kan formuleras utan direkta tekniska formuleringar och skulle också kunna ligga till grund för folkrättslig granskning av vapensystem.

1.8 Försvarsmaktens synpunkter (Blomberg)

Frågan om LAWS är komplex varför den inte kan hanteras endimensionellt. De många avgörande och komplexa gränsdragningsproblem som uppstår när man diskuterar LAWS gör att ett generellt förbud varken skulle bli effektivt eller ändamålsenligt. En avgörande och komplex gränsdragning är när ett system ska anses vara ”autonomt”? Hur stor del, eller vilka delar av ett system ska vara automatiserade? Vilken typ, eller karaktär, av automation gör ett system autonomt? En annan svår gränsdragning är vilken teknik som ska anses vara ett vapen? Mycket av den teknik som används i ”intelligenta” vapensystem är samma som finns i ”smarta” system för civilt bruk. Teknologierna som möjliggör LAWS utvecklas till största delen för civila ändamål av civila systemutvecklare. När är ett tekniskt system med farliga egenskaper ett vapen, eller ett verktyg som också kan användas som ett vapen (t.ex. självkörande fordon)?

Ytterligare en dimension i frågan är vilken användning av automatiserade teknologier som är svårare att förutse konsekvenserna av, den militära eller den civila? Den militära operationsmiljön är extrem, i både fysisk, psykologisk och moralisk mening. Kraven på tillförlitlighet i funktion och möjlighet att beakta lämplighet och anpassa tillämpningen är mycket höga. Fokus för den snabba utvecklingen inom IT och digitaliseringen, de civila teknologier som LAWS bygger på, hamnar mer på andra aspekter, som att vara först ut med nya lösningar för att t.ex. nå kommersiell framgång. En konsekvens av detta är att utvecklingen drivs framåt mer av vad som är tekniskt möjligt än vad som är önskvärt och försvarbart. Något som i ett civilt sammanhang framstår som eftersträvansvärt kan te sig annorlunda om några eller alla aspekter på användningen ställs på sin spets – så som de gör i den extrema militära verkligheten.

Den viktigaste frågan för Försvarsmaktens operativa verksamhet är att förfoga över ändamålsenlig förmåga – det vill säga med möjlighet att uppnå avsedda effekter och endast dessa effekter – nu och i framtiden. En nödvändig förutsättning för ändamålsenlighet är att ansvariga beslutsfattare och systemoperatörer har meningsfull mänsklig kontroll över de militära medel som används för att åstadkomma effekterna. Att inte ha meningsfull mänsklig kontroll är således inte militärt motiverbart, och en militär verklighet där vi inte har sådan kontroll är inte eftersträvansvärd från Försvarsmaktens perspektiv. Ytterligare följer av att ha meningsfull mänsklig kontroll är att systemoperatörer och beslutsfattare kan hållas ansvariga för uppnådda effekter, såväl positiva som eventuella oönskade och rättsstridiga effekter. En eventuell reglering av automatiserade system med egenskaper som är farliga för människor bör därför fokusera på begreppet *meningsfull mänsklig kontroll*.

1.9 Begränsad autonomi i vapensystem: vilka krav för mänsklig kontroll? (Boulainin)

CCW GGE (Group of Governmental Experts) har kommit överens om principen att människor måste behålla och utöva ansvar i användningen av vapensystem. Frågan om hur mänsklig kontroll borde se ut kvarstår att definiera och enas om. Forskare från Sipri och ICRC har i en ny rapport

kartlagt hur mänsklig kontroll skulle kunna utövas ur olika perspektiv, nämligen ur ett folkrättsligt, etiskt och operationellt perspektiv.

Rapporten kom fram till att det finns indirekta krav för mänsklig kontroll i nuvarande folkrätt (vissa bedömningar kan ej automatiseras), etik (oavsett etiska preferenser) samt i hur militära operationer måste genomföras för att vara säkra och effektiva (krav på förutsebarhet). Mänsklig kontroll behövs för att ge användaren tillräcklig säkerhet över förutsägbara effekter av autonoma vapensystems verkan, och för möjligheten att utöva omdöme och avsikt i användningen av våld.

Mänsklig kontroll kan utövas på tre olika sätt. Människor kan:

- begränsa och ställa krav i vapensystems design och användningsparametrar (typ av mål, var och hur länge kan användas, *fail-safe* mekanism)
- begränsa och strukturera miljön där vapensystemet används (t.ex. exkludera civila från användningsområdet)
- anpassa användarens möjlighet att bevaka och begränsa vapensystems verkan under operationen.

Vilka exakta åtgärds som behövs beror på kontexten (vilken typ av vapen, mål, användningsområde etc.), men troligtvis behöver alla tre typer av åtgärder kombineras och tillämpas i de flesta situationer. De behöver dessutom tillämpas vid olika tidpunkter: före, under och efter varje användning av ett vapensystem.

Rapporten rekommenderar att framtida diskussioner om normativa och operativa regelverk bör fokusera på krav på om mänsklig kontroll. Att kartlägga krav på mänsklig kontroll kan hjälpa GGE att identifiera den typ av autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav.

1.10 EU och ansvarsfullt användande av militär AI (Boulainin)

Några EU-medlemsstater har redan tagit på sig ledartröjan i debatten om LAWS. Stater som Tyskland, Frankrike, Irland, Belgien, Nederländerna, Österrike har varit aktiva i debatten, och är relativt eniga om att CCW borde komma fram till någon konkret i samband med CCW översynskonferens 2021. Sipri påpekade i en rapport publicerad i samband med Tyskland internationella konferens ”Capturing technology, Rethinking arms control 2020” att det finns ganska mycket som EU:s medlemsstater skulle kunna göra för att presentera en mer enig front i debatten om LAWS, men också om frågan om vad en ansvarig användning av militär artificiell intelligens innebär ur ett folkrättsligt, etiskt och tekniskt perspektiv. Det krävs mer transparens på en nationell politisk nivå (t.ex. nationella strategier som är offentliga), mer diskussion mellan stater på EU-nivå men också mer interaktion mellan arbete och processer som pågår inom EU (bland annat European Defence Agency, arbete om ”Trustworthy AI”, EU Defence Fund, EU Parlamentets arbetsgrupp om AI).

2. ARBETET I INTERNATIONELLA FORA

I RK-beslutet sägs att arbetsgruppen ska beakta det arbete som bedrivs inom Konventionen om vissa konventionella vapen (CCW). Sedan Ahlströms rapport färdigställdes så har följande hänt där och i övrigt på det internationella området.

2020 års första session i CCW GGE LAWS ägde rum i Genève i september, efter att det skjutits fram till följd av covid-19 pandemin. Mot bakgrund av förseningen var den tidigare mötesordföranden tvungen att lämna sitt uppdrag. Den nygamla ordföranden accepterade att tillfälligt komma tillbaka som ordförande. Septembermötet genomfördes i hybridformat med visst deltagande i salen och visst deltagande via länk. Mötet föregicks av stor ovisshet om det överhuvudtaget skulle bli av. Denna ovisshet berodde till stor del på oenighet bland statsparterna om bland annat mötesformat och dagordning. I övrigt genomfördes mötet utan problem. (I februari lämnade ordföranden en substansrik rapport från mötet i eget namn.) Ett andra möte i GGE var tänkt att äga rum i november. Till följd av fortsatt oenighet om mötesformatet liksom hårdare pandemirestriktioner ställdes mötet in. Även CCW statspartsmötet 2020 ställdes in. Ett förslag om att det skulle äga rum i januari i år föll på grund av ryskt motstånd.

Inför septembermötet i GGE hade staterna fått möjlighet att inkomma med nationella kommentarer på de elva vägledande principerna som antogs 2019. Sverige, liksom ett flertal andra länder, tog tillfället att skicka in synpunkter. Ordföranden sammanställde inkomna kommentarer till ett ”Commonalities paper”, i vilket det identifierades inom vilka områden som konsensus rådde.

Sammanställningen var kortfattad och höll sig på ett övergripande plan:

- Folkrätten inkl. IHR gäller för LAWS
- Vägledande principerna gäller under ett vapens hela livscykel
- Ytterligare analys och arbete krävs för att närmare förtydliga typ och omfattning av mänsklig kontroll i förhållande till LAWS för att leva upp till folkrättens krav och ta hänsyn till etiska överväganden.
- Nationella åtgärder krävs för att säkerställa att man lever upp till folkrätten, inklusive träning och utbildning.
- I samband med artikel 36-förfaranden så måste man ta hänsyn till utvecklingen kring nya teknologier, inkl. LAWS
- CCW bör fortsätta studera frågan om LAWS. Formatet anses vara det lämpligaste forumet för att hantera frågan.

Inom FN har det hänt att Österrike i generalförsamlingen och i första utskottet upprepat tanken om att genomföra en LAWS-konferens i Wien under 2021 om förutsättningarna tillåter. Därefter har förtydligats att det handlar om en konferens om AI och inte en strikt LAWS-konferens. Några detaljer kring modaliteterna för ett möte har ännu inte offentliggjorts. Även Japan har sagt att det önskar anordna en internationell konferens om LAWS, men det uppskjutna statspartsmötet har gjort att planen för närvarande är lagd på is.

Som en uppföljning till den första ministerkonferensen på temat rustningskontroll och nya teknologier (bredare än LAWS) som organiserades i Berlin i mars 2019, höll Tyskland ett nytt möte i november 2020 i virtuellt format. Deltog gjorde utrikesministrarna för Tyskland, Finland, Nederländerna, Tjeckien och Sverige. Syftet med konferensen var bland annat att försöka lansera en process inom EU för att titta närmare på vad den teknologiska utvecklingen innebär för internationell säkerhet, nedrustning och rustningskontroll och hur utmaningarna med utvecklingen kan mötas. Konferensen var också ett sätt att föra diskussionen framåt om vilken roll Europa kan spela för att främja nedrustning, rustningskontroll och ansvarsfullt uppträdande när det gäller nya teknologier. En gemensam ministerdeklaration antogs. Fokus för deklARATIONEN var Europas roll i att möta just dessa utmaningar. Det föreslogs en strategisk EU-process om ansvarsfull militär användning av nya teknologier. Tyskland presenterade temat i EU-CONOP (EU:s rådsarbetsgrupp för nedrustning och icke-spridning) i december. Även om ingen medlemsstat var direkt emot det så var det flera som hade frågetecken. Initiativet följs upp inom EU i en nybildad grupp benämnd ”Informal Facilitation Group of the Strategic EU process on Responsible Military Use of New Technologies”.

Det internationella läget framöver är till stor del beroende av ett fortsatt arbete i CCW. Det är dock inte bestämt när det uppskjutna CCW statspartsmötet och GGE ska äga rum. När det väl kan ske är tiden knapp inför översynskonferensen i december 2021. Den kan också komma att skjutas upp till 2022.

En annan viktig aspekt är hur högt LAWS står på den internationella dagordningen. Inom ett antal regeringars nedrustningsadministration spelar den en tämligen framträdande och viktig roll. Detsamma gäller för den del av civilsamhällets organisationer som ägnar sig åt fred och nedrustning, vilket också påverkar politiken. I ett antal länder, främst i Europa, är också regeringar och parlament engagerade i LAWS-frågan.

3. SAMMANFATTNING AV DEN SVENSKA POLITIKEN

Sverige har under 2020 uttryckt sin position vad gäller dödliga autonoma vapensystem vid ett antal tillfällen: i utrikesdeklarationen, i riksdagsdebatt, i anförande i FN:s generalförsamling, i anförande vid CCW GGE LAWS, vid ministerkonferens, genom EU-anföranden. Nedan sammanfattas den svenska politiken så som den hittills uttryckts.

- Sverige driver på/ska vara ledande för ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem (LAWS) som är oförenliga med folkrättens krav.
- LAWS ska behandlas i CCW.
- Den internationella humanitära rätten (IHR) gäller fullt ut för existerande och framtida vapensystem.
- Människor måste fatta besluten vad gäller dödligt våld, ha kontroll över de dödliga vapensystem som används och förbli ansvariga för beslut om våldsanvändning för att leva upp till IHR. (EU)
- Ett effektivt förbud ska omfatta så många som möjligt, givetvis också de länder som försöker att utveckla vapnet, men det behöver inte nödvändigtvis innebära att de deltar aktivt i utformningen av förbudet. Regeringens mål är en så bred enighet som möjligt.

- En bred enighet i CCW skulle öka möjligheterna för att få ett framtida effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav som omfattar alla länder.
- Sverige stödjer arbetet i GGE LAWS.

4. DISKUSSIONEN OM FÖRSLAGEN I AHLSTRÖMS RAPPORT

I RK-beslutet nämns att en viktig utgångspunkt för arbetsgruppen skulle vara den tidigare arbetsgruppens rapport (dvs Ahlströms rapport). Gruppen gick därför igenom de förslag som Ahlström lämnade. Samtliga ståndpunkter nedan har framförts av den nuvarande arbetsgruppen Ahlström förordade att gällande rätt i allt väsentligt var tillräcklig för att hantera LAWS-frågan. Här fanns delvis olika uppfattningar i gruppen.

Ahlström förordade vidare ett fortsatt konstruktivt engagemang i CCW-processen. Gruppen hade förståelse för detta synsätt, och det finns för närvarande ingen önskan att överge den processen. Inom ramen för denna föreslog Ahlström att:

1. *Främja framtagandet av ett konsensusdokument som ger en auktoritativ uttolkning av begreppet tillräcklig mänsklig kontroll vid användning av helt autonoma vapensystem.* Gruppen ansåg att detta var en viktig men också svår uppgift. Det var i första hand upp till den inkommande ordföranden för GGE LAWS att ta sig an denna, men Sverige skulle kunna bidra med underlag till ordföranden. Andra länder hade redan föreslagit definitioner. Det skulle bli upp till ordföranden att leda en förhandling om detta.
2. *Uttolkningen skulle underlättas genom ett fördjupat expertarbete om rättsliga, tekniska och militära aspekter t.ex. genom Sipri och FOI.* Gruppen kunde konstatera att ett sådant arbete pågick, och att både FOI och Sipri erhållit medel från Utrikesdepartementet för sitt arbete. Sipri och FOI bedömde att de skulle kunna få fram utkast till ett arbetspapper i frågan. Sipri har för avsikt att hålla ett expertmöte i slutet av våren om dess senaste rapport om mänsklig kontroll. Det kunde också vara önskvärt med ett möte mellan stater för att behandla frågan i ett artikel 36-sammanhang.
3. *Nära samråd med likasinnade stater, inom Alliance for Multilateralism, inom EU och i den nordiska kretsen.* Gruppen pekade på de länder som varit aktiva vid mötena i Berlin (Tyskland, Nederländerna, Schweiz, Belgien, Irland, Finland). LAWS bör också kunna diskuteras vid de nordiska nedrustningschefernas regelbundna möten. Det framhölls också att gruppen att samråda med borde inkludera de länder som är militärt och teknologiskt avancerade vad gäller autonoma vapensystem men också länder från den Alliansfria rörelsen (NAM).
4. *Ett förebyggande förbud mot användning av helt autonoma anti-personella vapen, som inte har kapacitet att upprätthålla distinktionsprincipen, inom ramen för CCW.* Gruppen fann att detta var en snävare definition än vad som anges i RK-beslutet.

5. SÄRSKILT DISKUTERADE FRÅGOR

Arbetsgruppen diskuterade ett antal frågor som är av särskild relevans för ett effektivt förbud mot LAWS som är oförenliga med folkrättens krav, men som också är av vikt vad gäller mindre långtgående åtgärder för att reglera LAWS. En del av frågorna återkommer i avsnittet om *Förslag*

till svenskt agerande på vägen mot ett förbud. Gruppen kunde konstatera att avsaknaden av definitioner än så länge påverkar förbudsfrågan, då det ju är grundläggande att veta vad ett förbud omfattar.

5.1 IHR och MR

Arbetsgruppens uppgift att lämna förslag om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav nödvändiggjorde en diskussion om vad folkrättens krav innebär. Folkrätten omfattar både mänskliga rättigheter (MR) och den internationella humanitära rätten (IHR). Att IHR påverkar LAWS är uppenbart, även om inte mänsklig kontroll är ett begrepp inom IHR. MR påverkar också LAWS i flera avseenden som t.ex. rätten till liv och förbudet mot diskriminering. Ett säkerställande av att folkrättens krav följs, förutsätter en möjlighet att utkräva ansvar av stater och individer.

Det bör noteras att vilken typ och vilken grad av mänsklig kontroll som erfordras för att uppfylla IHR fortfarande är en olöst fråga i CCW kontexten och därför behöver behandlas vidare i CCW.

5.2 Vad innebär ett effektivt förbud?

Ett effektivt förbud innebär att förbudet leder till det önskade resultatet och får avsedd verkan. Det är svårt att generellt och i förväg säga om ett förbud eller en reglering får avsedd verkan. En blick på andra nedrustningsavtal ger en blandad bild. Icke-spridningsfördraget (NPT) anses vara ett effektivt förbud även om ett antal kärnvapenstater inte är parter till avtalet. Det beror troligen på att det haft en starkt hämmande effekt på nästan alla icke-kärnvapenstaters eventuella aspirationer att anskaffa kärnvapen. Det fullständiga provstoppsavtalet (CTBT) har inte trätt i kraft men har ändå fungerat relativt effektivt. NPT och CTBT är effektiva, eftersom de adresserar kontrollerbara material och effekter av prov. Fissilt material, en kritisk del av kärnvapen, är möjligt att spåra från källan till färdig produkt och det är möjligt att spåra effekterna av kärnvapenprov. För ”autonomi” finns ingen motsvarande möjlighet att spåra, detektera eller kontrollera spridningen av teknologi eller hårdvara. Tekniken överlappar fullt ut med civila tillämpningar (förutom verkansdelen som inte på något sätt är unik för autonoma vapen).

Kärnvapenförbudskonventionen (TPNW) har just trätt i kraft men har hittills inte haft någon större effekt, då inga kärnvapenstater har anslutit sig eller deklarerat avsikten att ansluta sig. Däremot har det märkts en oro i deras agerande inför, under och efter förhandlingarna. Det kan bero på att de vill undvika att kärnvapenförbud blir en del av sedvanerätten eller att normen mot kärnvapen förstärks. Förbudet har också påverkat vissa investerare att inte investera i företag som har något med tillverkning av kärnvapen att göra. Både Ottawakonventionen om truppminor och Konventionen om klusterammunition kom till stånd trots att mäktiga stater var emot dem. Dessa har visserligen inte anslutit sig men ett stort antal stater är parter, särskilt vad gäller Ottawakonventionen. Det finns olika uppfattningar om Klusteravtalets effektivitet, och detta återspeglades under diskussionen i gruppen. Ytterligare ett exempel är Vapenhandelsavtalet (ATT) som började som en konsensusförhandling, men då sådan inte gick att uppnå, på grund av motstånd från ett fåtal länder, övergick förhandlingen till FN:s generalförsamling som antog

avtalet, och det kom också att träda i kraft snabbt. Förbudet mot kemiska vapen har en mycket stor anslutning, men brott mot det har ändå begåtts.

Gruppen var inte enig i sin syn på vad som krävdes för att ett förbud ska anses vara effektivt. I Ahlströms rapport ges följande syn: ” Alla former av framtida reglering av autonoma vapensystem måste vara effektiva i betydelsen att de stater som besitter kapaciteten att utveckla systemen ifråga omfattas av dem. Dessutom krävs att tydlighet och enighet råder om vilka vapensystem som omfattas. Det ska handla om vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav. Verifierbarhet är alltid en grundläggande komponent”. Denna syn delades av en del av gruppens medlemmar, medan andra framhöll vikten av att föra in ett tidsperspektiv. Även om många viktiga stater inte initialt deltog aktivt i diskussionen eller ville ansluta sig till reglering/förbud, så skulle det kunna bli fallet på sikt. Vissa tidigare avtal, såsom CTBT, visar att stater, även om de inte blir parter till avtalet, ändå följer det i praktiken. Vissa medlemmar framhöll också vikten av att klargöra vad det var man ville reglera/förbjuda, så att reglering/förbud blev ändamålsenligt och så att ansvar kunde utkrävas. Vid ansvarskrävande var spårbarheten i beslut viktig.

Gruppen diskuterade om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav borde omfatta de länder som har förmåga att framställa och använda sådana vapensystem. På denna punkt fanns ingen enighet i gruppen.

5.3 Artikel 36

Gruppen var enig om vilken viktig roll artikel 36-granskningen spelar i allmänhet och också för eventuella framtida LAWS. Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt fyller här en viktig funktion för svenskt vidkommande. I gruppen lyftes behovet av att genomföra en genu-analys vid artikel 36-granskningar, och att granskningen även sker vid sådana tekniska uppdateringar av vapensystem som kan påverka vapensystemets tidigare granskade funktion. Sverige borde arbeta aktivt för att få fler länder att utföra artikel 36-granskningar. Detta skulle kunna ske genom initiativ inom EU och inom CCW. Sverige skulle härvidlag återigen kunna berätta om sitt eget system i syfte att inspirera andra.

5.4 Behov av genusanalys

Gruppen kom fram till att en genusanalys av LAWS-frågan bör göras. En sådan analys borde syfta till att synliggöra hur specifika vapensystem kan påverka olika människor på olika sätt. En genusanalys omfattar därmed inte endast kvinnor och män utan alla könsidentiteter. Gruppen kunde konstatera att genus-frågan inte stått i fokus under diskussionerna om LAWS i CCW och CCW GGE LAWS.

Därför borde Sverige nu lyfta frågan mer än hittills, både inom EU och inom CCW och GGE. En möjlighet vore att få till stånd ett tolft ”guiding principle” om vikten av genusanalys för att uppfylla folkrättens krav; en annan möjlighet vore att förtydliga alternativt föra in frågan om genusanalys i någon av de nu föreliggande principerna.

5.5 Mänsklig kontroll

Gruppen kunde konstatera att det ännu inte finns en allmänt accepterad definition av mänsklig kontroll. Samtidigt anser det internationella samfundet i ökande utsträckning att termen är den viktigaste för att kunna hantera frågan om LAWS. Det går inte att förlita sig till tekniska definitioner då utvecklingen inom AI är snabb. Begreppet mänsklig kontroll hör nära samman med IHR och med distinktions-, försiktighets- och proportionalitetsprincipen och med ansvarsutkrävande. EU har i ett anförande uttryckt det väl: ” We emphasize that human beings must make the decisions with regard to the use of lethal force, exert control over lethal weapons systems they use, and remain accountable for decisions over the use of force in order to ensure compliance with International Law, in particular International Humanitarian Law and International Human Rights Law”.

Mänsklig kontroll är ett begrepp som den svenska Försvarsmakten är bekväm med. Att inte ha meningsfull mänsklig kontroll är inte militärt motiverbart. Utan sådan kontroll är det inte heller meningsfullt för människan att ta på sig ansvaret att kontrollera.

6. FÖRBUDSFRÅGAN

Enligt RK-beslutet ska arbetsgruppen ”lämna konkreta förslag på hur Sverige bäst kan driva frågan om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav”.

Här bör understrykas att LAWS-arbetet än så länge präglas av avsaknaden av tydliga definitioner. För att nå förbud är det grundläggande att det står klart vad som förbjuds.

Även om gruppens uppdrag har varit att besvara frågan ”HUR”, så fördes en bredare diskussion. Gruppen diskuterade särskilt fyra frågor.

6.1 Mänsklig kontroll

I ett förbud mot LAWS blir en bestämmelse om mänsklig kontroll sannolikt den viktigaste. Den har varit en kärnfråga sedan LAWS-debatten inleddes. Det råder konsensus kring frågan om mänskligt ansvar och en väl fungerande interaktion mellan maskin och människa. Det finns inga explicita krav på mänsklig kontroll i IHR. Tydliga krav på mänsklig kontroll skulle vara ett effektivt sätt att sätta gränser för utvecklingen och användningen av dödliga autonoma vapensystem som inte är förenliga med folkrättens krav. Ett ökande antal länder anser att kravet på mänsklig kontroll, som det kommer till uttryck i de 11 vägledande principerna, bör vara ett centralt tema i ett normativt och operativt ramverk. Både en reglering och ett förbud skulle därför kunna bygga på i dessa principer.

Vilken beteckning som används för mänsklig kontroll varierar. Ibland används tillräcklig, ibland meningsfull, i GGE-sammanhang människa-maskin interaktion. Gruppen anser, med något undantag, att Sverige bör använda begreppet meningsfull mänsklig kontroll.

6.2 Vilken form bör ett förbud/reglering ha?

Det finns idag ingen samsyn om hur en multilateral reglering av LAWS bör se ut. Några länder stödjer att CCW:s arbete ska inriktas på att uppnå ett rättsligt bindande instrument som förbjuder LAWS. På motsatt sida finns ett antal länder - Ryssland, USA, Indien, Japan, Australien, Storbritannien, Israel, Kina- som inte ser behov av någon ytterligare reglering utöver IHR. Flera EU-länder har förordat en politisk deklARATION och/eller en uppförandekod.

En deklARATION och en uppförandekod skulle kunna leda vidare till ett nytt protokoll till CCW som antingen reglerar eller förbjuder LAWS. En framgångsrik förhandling inom ramen för CCW leder till att det blir en reglering eller ett förbud som regelbundet följs upp av statspartsmötena och därigenom ges en god möjlighet att följa efterlevnaden på ett effektivt sätt. Rimligen skulle det bli en GGE som får i uppgift att ta fram ett förslag till protokoll. Då CCW verkar under konsensusregeln måste alla medlemsstater gå med på en sådan process.

Om arbetet i CCW blir utan framgång kan förslag komma att läggas fram om att inleda ett arbete med en konvention utanför CCW. Den kan i sin tur ta sig två former. Den första är en FN-konvention. Ett arbete inom ramen för FN förutsätter ett beslut av FN:s generalförsamling i form av en resolution, finansiering av mötet som ska förhandla fram konventionen och en förhandling grundat på ett fullgott förhandlingsunderlag. För att få igenom en resolution i generalförsamlingen erfordras att ett antal länder driver frågan med prioritet. Det är också möjligt att genomföra ett arbete utanför FN:s ram. Så skedde till exempel med Ottawakonventionen om truppminor och konventionen om klusterammunition (Oslo). För framgång behövs ett antal starkt engagerade länder som också är villiga att finansiera konferenserna och utföra sekretariatsarbetet. Vad gäller båda dessa alternativ är det osannolikt att de militärt och teknologiskt viktigaste länderna skulle engagera sig.

I samtliga fall är ett aktivt deltagande av civilsamhället av vikt.

6.3 Innehållet i ett förbud

Oavsett om förbudet skulle ske i formen av ett nytt protokoll till CCW eller en konvention kan utformningen i stort sett komma att bygga på tidigare förbud mot vissa vapentyper som exempelvis inledande artiklar, tillämplighet/omfattning, definition av vad som ska förbjudas, vad som inte omfattas av förbudet, åtgärder för att stärka förbudet, särskilt skyddade grupper, samarbete/rapportering m.m. Härtill kommer ett antal artiklar av formaliakarakter (tvistlösning, översynskonferenser, kostnader, möjlighet att föreslå ändringar, undertecknande, ratificering, ikraftträdande, uppsägning, depositarie). Ett protokoll kan möjligen bli lite enklare till form och innehåll än en konvention.

Ett förbud kan innehålla såväl positiva som negativa skyldigheter. Positiva skyldigheter föreskriver vilka krav som ställs på systemen och användningen av dessa (det som är påbudet), medan negativa skyldigheter anger vad som är förbjudet.

Eftersom ”autonomi” inte är en kontrollerbar teknik, dvs. det går inte på något meningsfullt sätt att kontrollera spridningen eller användningen av tekniken blir de positiva skyldigheterna av stor

vikt. De ska syfta till att mänsklig kontroll upprätthålls genom vapensystemets hela livscykel. Det kräver en tydlig kedja av order och kontroll av mänskliga operatörer och ordregivare och ställer krav på förutsägbarhet vid användning av vapnen. Att ett dödligt tekniskt systems funktionssätt kan förutsägas är nödvändigt om det ska vara förenligt med IHR. Det är med andra ord av vikt att en reglering eller ett förbud utformas så att det blir möjligt att hantera av dem som har att göra med det i praktiken. Positiva skyldigheter kan utformas så att de är möjliga att kontrollera och följa upp och understryker vikten av efterlevnad av IHR.

De negativa skyldigheterna anger normalt tydligt vad det är som är förbjudet. Det borde kunna anges att dödliga autonoma vapensystem som inte kan upprätthålla principerna om distinktion, proportionalitet och försiktighet är förbjudna. Forskning om LAWS i försvars- eller skyddssyfte bör inte förbjudas.

Den dag det blir aktuellt att förhandla om en reglering eller ett förbud kommer regeringen att behöva ta ställning till en rad olika frågor, och ett förhandlingsmandat utarbetas på sedvanligt sätt.

Det bör särskilt noteras att GGE har utfört ett gott arbete, och att det finns mycket substans att hämta därifrån oavsett om det gäller en politisk deklaration, en uppförandekod, ett protokoll till CCW eller en förbudskonvention.

6.4 Hur kan Sverige bäst driva frågan om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som inte är förenliga med folkrättens krav?

För att med framgång driva frågan så krävs samarbete med andra stater. Naturliga länder för samarbete är de nordiska, vissa EU-länder såsom Tyskland, Nederländerna, Frankrike, Tjeckien och Irland. Härtill kommer Schweiz. I ett multilateralt sammanhang är det dock viktigt för framgång att vidga kretsen utanför Europa t.ex. till länder som Chile, Mexiko, Nya Zeeland, Filippinerna, Sydkorea och Japan. Men det är också viktigt att ha goda kontakter med de länder som är bedöms ha störst kapacitet vad gäller utveckling av LAWS. De länder som förutom Sverige ingår i det s.k. sexnationssamarbetet (Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien och Tyskland) är också viktiga från ett vapenutvecklingsperspektiv.

6.5 Optioner för att hantera LAWS-frågan

Arbetsgruppen anser att följande optioner finns för ett fortsatt svenskt agerande:

1. Sverige bör fortsätta delta i arbetet i GGE med samma ambition som hittills, och fokusera på särskilt viktiga frågor i relation till LAWS. Först i ett senare skede bör ställning tas till vilken typ av reglering som önskas beroende på omständigheterna och förutsättningarna.
2. Sverige verkar för att få till stånd någon form av reglering av LAWS som inte är förenliga med folkrättens krav. Det första steget kan då vara en politisk deklaration och en uppförandekod helst vid den kommande översynskonferensen. Koden skulle då kunna bygga på de 11 vägledande principer som tagits fram av GGE. Kodens syfte skulle vara att klarlägga IHR:s krav och att

etablera en norm kring mänsklig kontroll. Därefter skulle Sverige kunna verka för en bindande reglering i form av ett protokoll till CCW. Då CCW arbetar med konsensus och regelbundna möten följer upp konventionen och dess protokoll får en sådan reglering anses vara effektivt uppföljningsbar.

3. Sverige verkar för att få till stånd ett protokoll till CCW som innehåller ett förbud mot dödliga autonoma vapensystem som inte är förenliga med folkrättens krav. Som nämnts tidigare skulle det bli ett effektivt uppföljningsbart förbud.

4. Ett förbud inom FN:s ram eller utanför FN. Ett sådant förbud skulle nog kunna vara möjligt att uppnå, då kravet på konsensus försvinner. Det kräver dock att ett antal stater tar på sig en ledarroll och driver frågan med kraft. Det är dock tveksamt om ett sådant förbud kan anses vara effektivt och den frågan bör diskuteras vidare. En FN-konvention innehåller normalt åtaganden om statspartsmöten och uppföljning av konventionens efterlevnad.

För att nå fram till ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som inte är förenliga med folkrättens krav torde det vara bäst att gå stegvis fram, och att bygga på det arbete som har utförts av GGE och CCW. Ett första steg skulle då kunna vara en politisk deklaration och en uppförandekod helst vid kommande översynskonferens. Därefter skulle GGE kunna få i uppdrag att utarbeta ett nytt protokoll till CCW, antingen i form av ett förbud eller i form av en tydlig reglering. Det bör noteras att det råder stor osäkerhet om när översynskonferensen 2021 kommer att äga rum och hur förberedelserna ska gå till.

7. FÖRSLAG TILL SVENSKT AGERANDE PÅ VÄGEN MOT ETT EFFEKTIVT FÖRBUD MOT DÖDLIGA AUTONOMA VAPENSYSTEM SOM ÄR OFÖRENliga MED FOLKRÄTTENS KRAV

För att nå framgång förefaller det klokast att Sverige i första hand driver förbudsfrågan inom ramen för CCW. Härvid blir det viktigt att det också i fortsättningen finns en GGE. Om CCW-processen inte fungerar bör andra alternativ övervägas. Arbetsgruppen föreslår att Sverige överväger att vidta följande åtgärder:

- Bilda en grupp av länder i Genèveformat för att behandla frågor inför CCW GGE och inför Översynskonferensen. Gruppen bör ha en viss geografisk bredd. Ett alternativ är att ingå i den grupp av intresserade länder som redan existerar, och där Belgien och Irland intar en ledande roll.
- De frågor gruppen kan behandla är mänsklig kontroll, genusanalys, en möjlig politisk deklaration om LAWS för översynskonferensen, uppförandekod för LAWS att antas av Översynskonferensen, mandat för GGE efter översynskonferensen och intresset för ett effektivt förbud mot LAWS som inte är förenliga med folkrättens krav. En arbetsfördelning bör ske i gruppen så att förslagen får en bred förankring. Vad gäller frågan om en politisk deklaration, en uppförandekod och ett lagligt bindande instrument så finns material att hämta i ordförandens sammanfattning av 2020 mötet med GGE.
- Sverige bör verka för att GGE ges ett förlängt mandat vid nästa översynskonferens.

- De nordiska länderna är också naturliga samarbetspartners. De halvårsvisa möten som hålls mellan de nordiska ”NIS-cheferna” är lämpliga tillfällen att behandla LAWS-frågan för att utröna om det finns en gemensam nordisk position.
- Sverige bör ha konsultationer om LAWS med de länder som ligger i framkant vad gäller utveckling av autonoma vapensystem .
- Gruppen måste också hålla nära kontakt med den som utses att leda arbetet i GGE och med den som blir ordförande i översynskonferensen.
- Ett fortsatt svenskt arbete med LAWS behöver beakta det svenska försvars- och säkerhetsintresse som finns i relation till AI inkl. LAWS.
- Sverige bör fortsätta att delta i den nybildade ”Informal Facilitation Group of the Strategic EU process on Responsible Military Use of New Technologies”. Denna grupp kan nämligen komma att behandla LAWS.
- Inom EU bör Sverige föreslå att alla länder arbetar med ett artikel 36-förfarande utifrån ”best practices”. Även i CCW bör Artikel 36-förfarandet främjas. Det bör göras oavsett hur det går med LAWS-frågan. Ett väl fungerande artikel 36-förfarande internationellt bör ju ha förmågan att fånga upp även dödliga autonoma vapensystem som inte är förenliga med folkrättens krav. Inom CCW kan möten om detta ordnas både för enbart statsparter och med bredare deltagarkrets. De länder som har utvecklade nationella system bör hålla seminarier om dessa. Fokus bör ligga på metoder och procedurer samt motiv för att ha en artikel 36-granskning.
- NIS bör systematiskt ha informella kontakter med akademien, myndigheter, civilsamhället och andra berörda i det fortsatta arbetet.
- Vid översynskonferensen bör Sverige hålla ett brett policyanförande om LAWS. Det bör helst hållas av en minister i syfte att visa den vikt Sverige fäster vid frågan. Av anförandet bör framgå att Sverige stödjer ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav. Detta bör även framföras inom ramen för FN:s generalförsamling under hösten.
- Sveriges politik om LAWS bör också fortsatt kunna uttryckas i artiklar och nationella anföranden.
- Sverige bör genom t.ex. Sipri/FOI kunna ordna ett expertmöte om relevanta frågeställningar kopplade till LAWS däribland mänsklig kontroll. Det vore en fördel om expertis på civil AI kunde delta i mötet liksom representanter från Försvarsmakten och representanter för civilsamhället.
- Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt bör informeras om arbetsgruppens rapport och om de diskussioner som förevarit i gruppen om delegationen.
- Regeringskansliet bör bidra till att ett genusperspektiv integreras i arbetet med LAWS, och verka för kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i diskussioner och förhandlingar i enlighet med Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet samt den feministiska utrikespolitiska handlingsplanen. Sverige bör i CCW presentera ett arbetspapper om genusperspektivet på LAWS.

För att Sverige ska bli framgångsrikt i genomförandet av ovanstående krävs både att frågan ges en hög politisk prioritet och att tillräckliga resurser avsätts både i Stockholm och i Genève. Stockholmsinitiativet skulle kunna tjäna som en modell för ett svenskt agerande.

8. SLUTORD

Arbetet i gruppen har engagerat samtliga medlemmar, och deltagandet har varit gott. Visst hade det varit bättre om gruppen hade kunnat mötas ansikte mot ansikte, men de digitala mötena har fungerat. Samtliga medlemmar har genom sin kunskap inom området kunna ge både goda skriftliga och muntliga bidrag.

Gruppen har utfört det som den ålades i RK-beslutet och därtill lagt fram ytterligare förslag om komponenter i en svensk politik. Rapporten ska ses som en vägkarta för framtida agerande; ett agerande som ju sker i ett multilateralt sammanhang där vår röst är blott en av många och där förutsättningarna kan förändras.

Även om gruppens medlemmar inte har haft samma åsikter i alla frågor så står samtliga bakom denna rapport.

Gruppen har haft stor nytta av Engdahls och Ahlströms rapporter. Genom dessas gedigna analyser och fakta har gruppen kunnat ägna mer tid åt inriktningen av svensk politik. Sverige kan bäst nå ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav i samarbete med andra inom ramen för CCW. Endast om det står klart att CCW processen inte längre är framkomlig så bör Sverige överväga att söka andra vägar. Läget inom CCW är komplicerat och svårt att förutsäga på grund av pandemin. Det finns en risk för att både översynskonferensen försenas och arbetet i GGE försenas. Inför kommande möten bör det ändå vara möjligt att föra frågan om dödliga autonoma vapensystem framåt i samarbete med länder som är både intresserade av och engagerade i frågan. GGE har visat sig kunna producera goda resultat, och bör kunna vara ett bra verktyg för Sverige när den väl kan återuppta sitt arbete.

Härmed överlämnar gruppen sin rapport till FRND.

Eva Walder (UD) Christer Ahlström (UI) Mikael Andersson (Fö) Mikael Blomberg (FM) Linda Borgheden (SRK) Vincent Boulanin (Sipri) Ola Engdahl (UD) Martin Hagström (FOI) Gabriella Irsten (IKFF) Michael Perez (UD) Björn Wollentz (Fö)

Inrättande av en arbetsgrupp som ska biträda Folkrätts- och nedrustningsdelegationen

Ärendet

Regeringen beslutade den 17 december 2015 (UD2015/12274) att inrätta en Folkrätts- och nedrustningsdelegation och utsåg utrikesministern eller den hon eller han sätter i sitt ställe till ordförande. Regeringen bemyndigade Regeringskansliet att tillkalla delegationen, att utse gruppens ledamöter och en vice ordförande samt att besluta om sekreterare och annat biträde åt gruppen.

Regeringskansliets beslut

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) beslutar att inrätta en arbetsgrupp som ska biträda Folkrätts- och nedrustningsdelegationen gällande frågan om svenskt engagemang rörande dödliga autonoma vapensystem, s.k. LAWS.

Som ordförande för arbetsgruppen förordnas det tidigare utrikesrådet och nedrustningsambassadören Eva Walder. Gruppen ska i övrigt bestå av:

Ämnesrådet Ola Engdahl, Utrikesdepartementet
Departementssekreteraren Michael Perez, Utrikesdepartementet
Ämnesrådet Mikael Andersson, Försvarsdepartementet
Militärsakkunnige Björn Wollentz, Försvarsdepartementet
Direktören Christer Ahlström, Utrikespolitiska institutet
Folkrättsrådgivaren Linda Borgheden, Röda korset
Politiska handläggaren Gabriella Irsten, Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet
Forskningsledaren Martin Hagström, Totalförsvarets forskningsinstitut
Majoren Mikael Blomberg, Försvarsmakten
Seniora forskaren Vincent Boulanin, Stockholms internationella fredsforskningsinstitut

Arbetsgruppen ska arbeta vidare med och följa upp frågeställningarna kring LAWS som tidigare har behandlats i delegationen. En viktig utgångspunkt ska vara den tidigare arbetsgruppens rapport, men även andra rapporter och analyser ska kunna beaktas. Arbetsgruppen ska också beakta det arbete som bedrivs inom Konventionen om vissa konventionella vapen. Syftet ska vara att samla samtliga arbetsgruppsdeltagares ståndpunkter och perspektiv, samt lämna konkreta förslag på hur Sverige bäst kan driva frågan om ett effektivt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav. Arbetsgruppen är inte ett beredande eller beslutsfattande organ och ersätter därmed inte gemensambereidningen inom Regeringskansliet.

Arbetsgruppens arbete ska redovisas för delegationen i form av en rapport senast den 9 maj 2021, med möjlighet till förlängning vid behov. Arbetsgruppen ska eftersträva att ta fram en rapport som samtliga medlemmar står bakom.

Beslutet har fattats av chefen för Utrikesdepartementet, statsrådet Ann Linde.